

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1950 — Nr. 9.

BERETNING

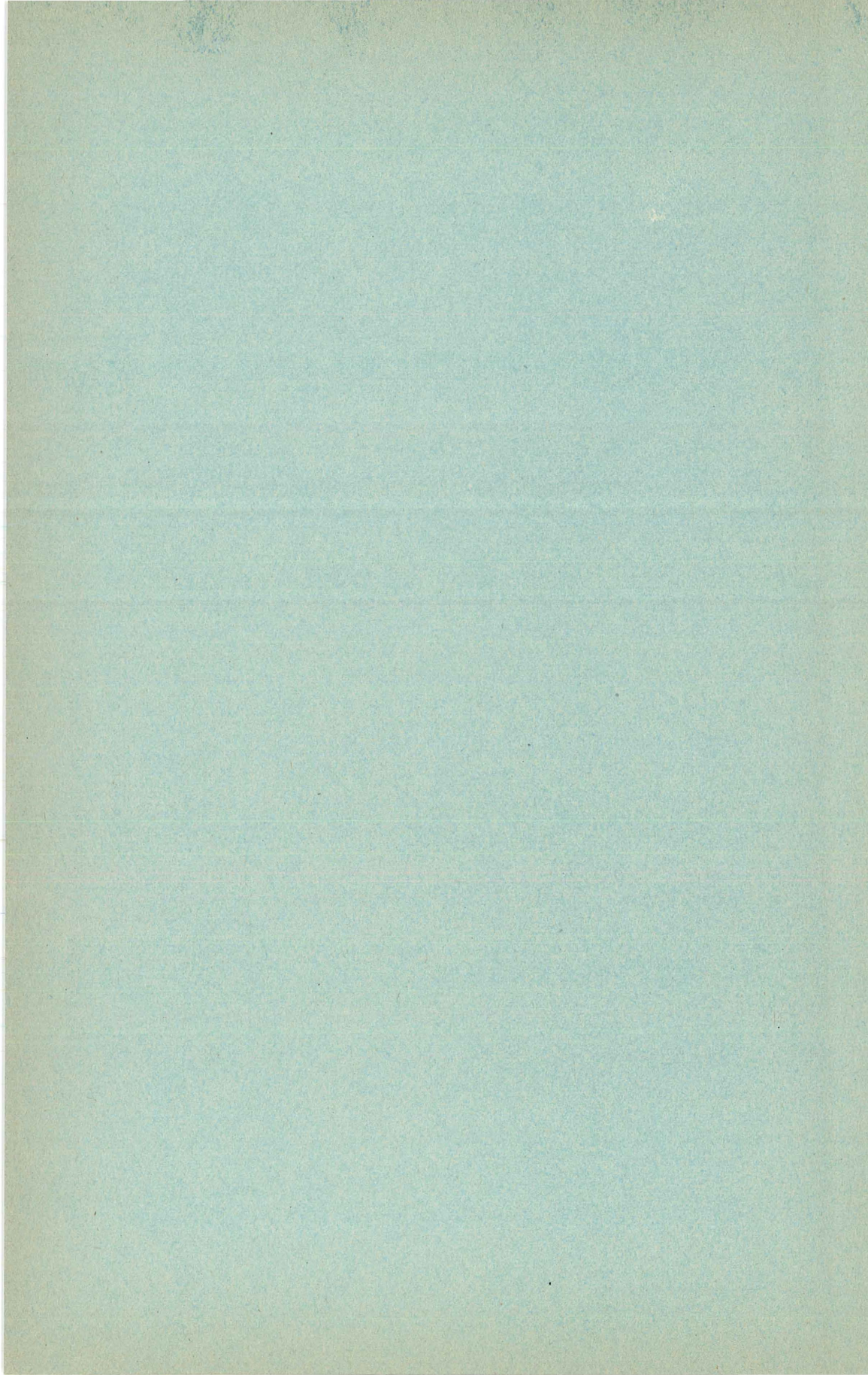
OM SELFANGSTEN, HÅKJERRINGFISKET OG
OVERVINTRINGSEKSPEDISJONENE

I 1950

Utgitt av
Fiskeridirektøren

Bergen 1951

I kommisjon hos Cammermeyers Boghandel, Oslo

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1950 — Nr. 9.

BERETNING

OM SELFANGSTEN, HÅKJERRINGFISKET OG
OVERVINTRINGSEKSPEDISJONENE

I 1950

Utgitt av
Fiskeridirektøren

Bergen 1951

I kommisjon hos Cammermeyers Boghandel, Oslo

Årberetning vedkommende Norges Fiskevei
1950 - Nr. 9

BERETNING

OM SELFANGSTEN, HÅLJERRINGFISKEET OG
OVERVINTRINGSEKSPEDISJONENE

I 1950

Ugitt av
Fiskeveidirektoraten

A.s John Griegs Boktrykkeri

1 kommisjon hos Cammermeyers Boghandel, Oslo 3367

Tabell 1. Deltaking i selfangst i 1950. Antall fartøyer, laster og besetning i prosent av totalen i 1949.

Helt nye fartøyer		Nybyggte fartøyer		Gjenbrakte fartøyer		Totalt	
Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
17	23,0	17	23,0	46	62,0	80	108,0
17	23,0	17	23,0	46	62,0	80	108,0

SELFANGST

I »Beretning om selfangsten, håkjerringfisket og overvintrings-ekspedisjonene i 1946« (Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier 1946— Nr. 4) ble det redegjort om den måten selfangststatistikken kommer i stand på.

Tabellene for 1950 er utarbeidet på samme måte som for 1949. Tabell 1 viser således tall for deltaking, tabell 2 viser flåtens prosentvise sammensetning av dampfartøyer og motorfartøyer, tabell 3 gir tall for fangstmengde og fangstverdi, mens tabell 4 viser tallet på turer delt etter fangstverdiens størrelse. I tabell 5 og 6 gis det en oversikt over deltaking og fangstutbytte på Newfoundlandfeltet. De to siste tabellene — tabell 7 og tabell 8 — gir en oversikt over totalforliste selfangstfartøyer.

Deltaking (tabell 1 og 2). Som nevnt i årsmeldingen for 1949 økte tallet på fartøyer som deltok i selfangst jevnt fra sesongen 1945 av og frem til 1949-sesongen. Deltakingen var således kommet opp i 74 fartøyer i 1949, det er en deltaking som ligger på om lag samme nivå som i et gjennomsnittsår like før krigen. I 1950 viste det seg at 73 fartøyer deltok i selfangst, og det synes derfor som om tallet på selfangstfartøyer i hvert fall foreløpig har stabilisert seg på et nivå på om lag 75 fartøyer.

Fartøyenes samlede tonnasje i 1950 var 3.739 nettotonn, og samlet besetning var 1.164 mann. Tilsvarende tall for 1949 var 3.234 nettotonn og 1.134 mann, — fartøyene var således gjennomsnittlig litt større i 1950 enn i året før.

15 av førtøyene som deltok i 1949 var av ulike grunner ikke med i 1950, mens det på den annen side deltok 14 farkoster i 1950 som ikke var med året før. Av disse 14 deltok 11 i selfangst for første gang, nemlig: d/s »Burøy«, Oslo, m/s »Jopeter«, Hareid, m/k »Polarbjørn«, Hareid, m/k »Polarsel«, Hareid, m/k »Askeladd I«, Borge, m/k »Jan Magnus«, Hol, d/s »Istind«, Tromsø, m/s »Norsel«, Tromsø, m/k »Polarkyst«, Andørja, m/k »Isrypa«, Balsfjord og m/k »Ungsel«, Talvik.

De aller fleste av de nevnte farkoster var helt nye, eller de hadde

Tabell 1. *Deltakingen. Antall fartøyer, lasteevne og besetning da sesongen 1950 begynte, delt etter fartøyenes heimsted.*

Heimsted	Hele flåten			Herav dampfart.			Herav motorfart.		
	Antall fartøyer	Lasteevne Nettotonn	Besetning Antall mann	Antall fartøyer	Lasteevne nettotonn	Besetning antall mann	Antall fartøyer	Lasteevne Nettotonn	Besetning antall mann
Oslo	1	284	36	1	284	36	—	—	—
Ålesund	1	47	17	—	—	—	1	47	17
Herøy	5	191	78	—	—	—	5	191	78
Ulstein	1	61	19	—	—	—	1	61	19
Hareid	11	910	234	—	—	—	11	910	234
Vartdal	4	277	73	—	—	—	4	277	73
Borgund	1	56	19	—	—	—	1	56	19
Haråm	1	23	14	—	—	—	1	23	14
Møre og Romsdal i alt	24	1565	454	—	—	—	24	1565	454
Bodin	1	11	8	—	—	—	1	11	8
Evenes	1	7	7	—	—	—	1	7	7
Borge	1	23	12	—	—	—	1	23	12
Hol	1	46	17	—	—	—	1	46	17
Nordland i alt ...	4	87	44	—	—	—	4	87	44
Tromsø	16	1003	261	1	257	33	15	746	228
Andørja	1	24	12	—	—	—	1	24	12
Gratangen	4	100	57	—	—	—	4	100	57
Dyrøy	1	41	16	—	—	—	1	41	16
Sørreisa	1	9	10	—	—	—	1	9	10
Hillesøy	1	11	10	—	—	—	1	11	10
Balsfjord	2	59	26	—	—	—	2	59	26
Malangen	1	57	17	—	—	—	1	57	17
Tromsøysund	11	252	130	—	—	—	11	252	130
Troms i alt	38	1556	539	1	257	33	37	1299	506
Hammerfest	5	220	78	—	—	—	5	220	78
Talvik	1	27	13	—	—	—	1	27	13
Finnmark i alt ..	6	247	91	—	—	—	6	247	91
Sum 1950	73	3739	1164	2	541	69	71	3198	1095
Sum 1949	74	3243	1134	5	291	87	69	2952	1047
- 1948	61	2338	892	9	599	156	52	1739	736
- 1947	49	1923	679	12	775	197	37	1148	482
- 1946	34	1130	421	7	383	110	27	747	311
Årlig gj.snitt:									
1946—50	58	2475	858	7	518	124	51	1957	734
1936—40	69	3263	1062	24	1850	442	45	1413	620
1931—35	77	3707	1179	32	2210	554	45	1497	625
1926—30	110	5044	1479	43	2826	677	67	2218	802

gjennomgått så omfattende ombygginger og utbedringer før de ble satt inn i selfangst at de nærmest presenterte seg som nye.

Av de eldre fartøyer som *tidligere* hadde deltatt i fangst hadde 5 gjennomgått omfattende ombygging siden sist de var i fangst, og endelig kan nevnes at 2 av fartøyene fikk skiftet ut dampmaskinen med motor til 1950-sesongen.

— Alt i alt kan en si at den fornyelse og modernisering av fangstflåten som hadde pågått etter krigen fortsatte med jevn styrke, slik at flåten i 1950 presenterte seg mer effektiv og tidsmessig enn noen gang tidligere. Økingen av tallet på fangstfartøyer synes derimot å være stoppet opp — i hvert fall foreløpig.

Nordland og Troms fylker var i 1950 sterkere representert enn i året før. Det deltok således 4 fartøyer fra Nordland og 38 fra Troms i 1950 mot henholdsvis 2 og 36 i 1949. Fra Sunnmøre deltok 24 fartøyer mot 27 året før, Finnmark og Oslo var representert med henholdsvis 6 og 1 som i 1949, mens Bergen og Trøndelag som i 1949 hadde 1 skute hver på selfangst, ikke var representert i 1950.

Av tabell 1 og tabell 2 fremgår det at *motorfarkostene* nå er praktisk talt enerådende på fangstfeltet. Kun 2 av farkostene — 3 % — var i 1950 utstyrt med dampmaskin. Dette var imidlertid de 2 største fartøyene, slik at dampfartøyenes nettotonnasje utgjorde hele 14 % av selfangstflåtens samlede nettotonnasje. I 1949 deltok i alt 5 dampskip.

For mer spesifiserte oppgaver over deltakingen viser en til tabell 1.

I 1950 ble det i alt gjort 116 fangstturer, men da 3 fartøyer forliste

Tabell 2. *Flåtens sammensetning av dampfartøyer og motorfartøyer, 1925—1950.*

	Prosentdel av samlet antall fartøyer		Prosentdel av samlet nettotonnasje	
	Damp	Motor	Damp	Motor
1950	3	97	14	86
1949	7	93	9	91
1948	15	85	26	74
1947	24	76	40	60
1946	21	79	34	66
1945	50	50	48	52
1940	36	64	46	54
1939	33	67	48	52
1938	37	63	64	36
1934	39	61	62	38
1929	44	56	60	40
1925	32	68	—	—

Tabell 3. Fangstmengde og fangstverdi

	Antall turer	Grønlandssel			Klappmyss		
		Herav			Herav		
		I alt	Unge dyr ¹	Voksne dyr	I alt	Unge dyr ²	Voksne dyr
<i>Innklareringssted:</i>		stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.
Ålesund	42	97 295	578 593	18 702	48 787	626 202	22 585
Tromsø	71	64 307	27 802	36 505	39 631	27 628	12 003
<i>Heimsted:</i>							
Oslo	1	58	58	—	33	32	1
Møre og Romsdal	41	87 658	570 327	17 331	48 695	626 120	22 575
Nordland	6	2 589	742	1 847	4 855	2 230	2 625
Troms	56	62 643	29 917	32 726	26 598	19 749	6 849
Finnmark	9	8 654	5 351	3 303	8 237	5 699	2 538
I alt 1950	113	161 602	106 395	55 207	88 418	53 830	34 588
1949	110	122 058	74 927	47 131	59 618	52 047	7 571
1948	108	118 479	68 616	49 863	49 936	28 605	21 331
1947	86	73 067	46 685	26 382	54 855	32 148	22 707
1946	56	34 630	29 548	5 082	30 295	15 293	15 002
1945	14	—	—	—	3 275	500	2 775
1940	32	37 460	33 300	4 160	12 069	10 115	1 954
1939	81	88 138	76 255	11 883	40 485	18 919	21 566
1938	115	100 831	91 382	9 449	28 227	18 887	9 340
1937	123	66 385	55 603	10 782	62 373	36 641	25 732
1936	109	71 082	62 220	8 862	76 017	37 345	38 672
Årlig gj.snitt							
1946—50	95	101 967	65 234	36 733	56 624	36 385	20 239
1936—40	92	72 779	63 752	9 027	43 834	24 381	19 453
1931—35	117	129 520	101 365	28 154	50 146	28 216	21 930
1926—30	7	207 046	139 833	67 213	51 458	7	7

¹ Hårfaste kvitinger, andre årsunger samt gråsel.

² Blårygg, blågris, gris og overgangsdyr.

³ Dessuten har noen fangstskuter brakt med seg heim 128 kvitfisk. Verdien er tatt med i den oppførte verdi av fangstprodukter.

etter innklaringssted og heimsted 1950.

Storkobbe	Hvalross	Snadd	Isbjørn			Samlet antall av disse dyr	Samlet spekk- produksjon	Verdi av alle fangst- produkter	Verdi av sel- fangernes hå- kjerringfiske	Selfangernes samlete bruttoutbytte
			I alt	Herav						
				Levende	Døde					
stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	tonn	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
12	—	—	16	—	16	146 110	2731	5544	691	6235
4129	154	242	483	60	423	108 946	2562	5992	—	5992
—	—	—	—	—	—	91	1	4	—	4
19	—	—	16	—	16	136 388	2558	5182	691	5873
229	2	30	27	7	20	7 732	185	431	—	431
3565	4126	212	410	49	361	93 554	2101	4871	—	4871
328	26	—	46	4	42	17 291	448	1048	—	1048
4141	154	242	499	60	439	3255 056	5293	11536	691	12227
2607	630	501	218	24	194	185 632	3371	9461	1196	10657
2643	7	564	197	21	176	171 826	3448	11286	1179	12465
2340	6	274	194	28	166	130 736	2810	9728	1409	11137
2549	90	333	371	55	316	68 268	1489	3065	120	3185
180	1	51	195	—	195	3 702	137	195	449	644
604	2	281	15	—	15	50 431	683	1075	—	1075
1447	234	314	108	6	102	130 726	2591	1560	175	1735
3956	16	604	138	19	119	133 772	2539	1735	76	1811
6780	78	1132	386	42	344	137 134	2920	2649	260	2909
5222	26	991	224	26	198	153 562	3123	2095	183	2278
2856	177	383	296	38	258	162 303	3282	9015	919	9934
3602	71	664	174	19	155	121 124	3371	1823	139	1962
2535	223	238	126	9	117	182 788	3265	1983	7	1983
2609	427	7	322	7	7	261 864	5485	3282	7	3282

⁴ Herav 1 levende hvalross.

⁵ Herav 3 levende unger.

⁶ Herav 2 levende unger.

⁷ Ikke særskilt oppgitt.

Tabell 4. *Antall turer delt etter fangstverdiens størrelse 1939—1950.*

Innklarert	Antall turer i alt	Herav med innklaringsverdi (i 1000 kr.) pr. fangsttur på:											
		Inntil 10	10-25	25-50	50-75	75- 100	100- 125	125- 150	150- 175	175- 200	200- 250	250- 300	Over 300
Ålesund	42	6	2	2	4	2	4	2	8	3	4	2	3
Tromsø	71	2	13	23	9	4	3	4	2	2	5	2	2
I alt 1950	113	8	15	25	13	6	7	6	10	5	9	4	5
I alt 1949	110	24	13	19	7	9	5	15	3	3	5	4	3
- 1948.....	108	5	13	17	21	12	18	10	5	5	4	3	5
- 1947.....	86	4	8	17	6	10	11	5	5	6	8	4	2
- 1946.....	56	11	3	11	16	10	3	2	—	—	—	—	—
- 1945.....	14	8	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
- 1940.....	31	8	5	11	5	1	1	—	—	—	—	—	—
- 1939.....	81	13	44	19	5	—	—	—	—	—	—	—	—

på fangstturen ble det innklart fangstprodukter fra 113 turer, 5 fartøyer gjorde 3 turer hver, 33 fartøyer gjorde 2 turer hver, de øvrige 1 tur hver.

Fangsten foregikk i Vesterisen (Jan Mayen feltet) (43 turer), Grønlandsstredet (13 turer), Nordisen (22 turer), Østerisen utenom Nordisen (33 turer), og ved Newfoundland (14 turer)¹. I likhet med i tidligere år lyktes det ikke å få utstedt leidebrev for fangst i Kvitsjøen.

Mengder og verdier (tabell 3). Fangstutbyttet i 1950 ble 255.056 dyr mot 185.632 dyr i 1949. Både i forhold til tallet på fartøyer og tallet på fangstturer må utbyttet betegnes som meget bra i 1950. En må helt tilbake til 1928 for å finne et større fangstutbytte (288 000 dyr), og av de årene vi har statistikk for (tilbake til 1901), er det kun årene 1924—1928 som kan vise større fangstutbytte enn 1950. En må imidlertid ta i betraktning at tallet på selfangstfartøyer var langt større i 1920-årene enn i 1950, årlig gjennomsnittsdeltaking for årene 1924—28 var således 136 fartøyer.

Av *grønlandssel* ble det i 1950 fanget 161.602, mot 122.058 i 1949. Av disse 161.602 dyr var 66 % eller 106.395 ungdyr (hårfaste kvitunger, andre årsunger samt gråsel) mot 61 % eller 74.927 dyr i 1949. Det var således en øking på 31.468 ungdyr i 1950 sammenliknet med året før, mens tallet på voksne dyr økte med 8.076 fra 47.131 til 55.207. Grønlandsselfangsten i 1950 er den største siden 1933 da det ble fanget 184.799 dyr.

Klappmyssfangsten utgjorde i 1950 88.418 dyr mot 59.618 dyr i 1949. Praktisk talt hele økingen faller på voksne dyr, idet det ble tatt 34.588 voksne klappmyss mot 7.571 i 1949. Fangsten av unge dyr (blårygg, blågris, gris og overgangsdyr) viste et totalresultat på 53.830 dyr i 1950 mot 52.047 dyr i 1949. Ungdyrfangsten utgjorde således 61 % av klappmyssfangsten i 1950 mot 87 % i året før. Klappmyssfangsten i 1950 er rekord for de årene en har statistikk som viser fangsten fordelt på arter (tilbake til 1925).

Fangsten av *storkobbe* viste stor øking i forhold til foregående år. Det ble således fanget 4.141 dyr mot 2.607 dyr i 1949. En må tilbake til 1937 for å finne et større tall. Av *hvalross* ble det tatt 154 mot 630 året før, og av *snadd* 242 mot 501 i 1949. Fangsten av *isbjørn* viste øking fra 218 i 1949 til 499 i 1950. 60 isbjørn ble brakt heim levende (1949: 24).

Den samlede *spekk*produksjon utgjorde 5.293 tonn mot 3.371 tonn i 1949. Spekkproduksjonen i 1950 er den største siden 1928 da det ble produsert 6.630 tonn.

Prisene på selfangstprodukter gikk noe ned i 1950 sammenliknet med

¹ Summen av tallet på turer er her litt større enn tallet på utførte turer nevnt ovenfor (116), fordi enkelte fartøyer har oppsøkt flere fangstfelter på én og samme fangsttur.

Tabell 5. *Fartøyer som utklarerte for Newfoundlandfangst i 1950.*

Fartøyet navn	Lengde i fot	Tonnasje		Maskin		Heimsted	Skipperens navn	Dato for utklarer- ing	Dato for innklarer- ing
		Brutto- tonn	Netto- tonn	Mrk.	HK				
1. D/S »Burøy«	150	517	284	damp	500	Oslo	L. Bratlid	9/3	22/6
2. M/K »Sjannøy« ¹ . . .	105	188	61	diesel	450	Ulstein	Oskar Garnes	16/3	10/4
3. M/K »Isflora«	120	204	78	»	400	Hareid	Knut Johannessen	21/2	17/5
4. M/S »Jopeter«	178	480	209	»	500	»	B. Marø	26/2	2/6
5. M/K »Polarbjørn« . .	123	292	105	»	660	»	H. Marø	26/2	27/5
6. M/K »Polarsel« ² . . .	117	205	73	»	450	»	Martinus Brandal	19/3	7/6
7. M/K »Polarstar« . . .	159	424	149	»	900	»	Kr. Marø	22/2	21/4
8. M/S »Veslekari« . . .	125	307	104	»	600	Vartdal	A. Liaseth	21/2	13/5
9. M/K »Eskimo«	114	196	56	»	375	Borgund	Bernt A. Brandal	{ 20/2 20/4	{ 7/4 16/6
10. D/S »Istind«	138	540	257	damp	450	Tromsø	Hans Nilssen	22/2	5/6
11. M/S »Norsel« ¹	152	592	253	diesel	1200	»	Guttorm Jacobsen	17/11-49 ³	5/7
12. M/K »Polarquest« . .	128	312	106	»	600	»	Albert Hansen	21/2	10/6
13. M/K »Quest«	121	252	107	»	360	»	I. Johannessen	20/2	18/5

¹ Fanget også i Grønlandsstredet på denne fangstturen.

² Fanget også i Vesterisen på denne fangstturen.

³ Gikk direkte fra ekspedisjonstur i Antarktis til fangstfeltet ved Newfoundland.

1949, og fangstverdien økte derfor ikke i samme grad som fangstmengden. Innklaringsverdien (den verdi som skipperen oppgir til tollvesenet ved innklaring) utgjorde således i 1950 kr. 11.536.000 mot kr. 9.461.000 i 1949. Hertil kommer verdien av selfangernes håkjerringfiske med kr. 691.000 i 1950 og kr. 1.196.000 i 1949, slik at selfangernes samlede bruttoutbytte kom opp i kr. 12.227.000 i 1950 mot kr. 10.657 000 i 1949.

I tabell 4 er tallet på turer delt etter fangstverdiens størrelse. På 41 % av de utførte fangstturene ble fangstverdien over kr. 100 000 i 1950. I 1949 var det 35 % av fangstturene som ga en fangstverdi på over kr. 100.000.

Newfoundlandfeltet. I alt 13 norske fartøyer oppsøkte dette felt i 1950, hvorav 9 deltok i ungselvangsten. Sammenliknet med året før økte den norske deltakingen i fangsten ved Newfoundland med 4 fartøyer. Av de 13 fartøyer som deltok i 1950 hørte 8 heime på Sunnmøre, 4 i Troms og 1 i Oslo. Ett av fartøyene utførte 2 turer til Newfoundlandfeltet. Medreknet overreisene og opphold i isen ble det gjennomsnittlig brukt 84 døgn på turen.

Om fangstforholdene m.v. uttaler Aalesunds Rederiforenings Sælfangergruppe bl.a. at »det var megen is på feltet i år og sellegrene var vanskelige å observere. Etter avtale med forbindelser i Nova Scotia fikk man et fly ut på feltet, og etter to flyvninger ble et større selkast observert og flyobservatøren kunne gi skutene posisjonen. — De fleste fartøyer kom i god fangst allerede 10./12. mars, og Sunnmøreskutene fikk fra 7 000 til 17 000 dyr hver i ungselvangsten. Gammelselvangsten ble imidlertid mislykket, idet resultatet kun ble fra 1 000 til ca. 2 000 dyr pr. fartøy. — Sesongen på dette felt må imidlertid betraktes som god. — Vi gikk ikke klar skader i isen. »Polarbjørn« fikk propellskade, og på hjemturen med full last ble det en større lekkasje på hylsen, så slep måtte rekvireres fra midt i Atlanteren til Ålesund. Bjergningsdamperen »Salvator« utførte slepingen som ellers gikk meget godt. Videre hadde »Jopeter« lekkasje i baugen og under hjemturen forverret skaden seg og man måtte kaste en del skinn på sjøen for å få lenset skuten. Den kom hjem med egen hjelp. — Utgiftene på disse turene er høye. Det er assuranse- og vedlikeholdsutgiftene som trekker mest, så båtene trenger god fangst for å ha brukelige turer«.

Tabell 5 gir en oversikt over deltakingen på Newfoundlandfeltet, og tabell 6 viser fangstutbyttet på dette felt.

Vesterisen (Jan Mayen-feltet). Her deltok 40 fartøyer (1949: 44). Herav var 16 heimehørende på Sunnmøre, 17 i Troms, 5 i Finnmark og 2 i Nordland. 2 av fartøyene fra Troms forliste i Vesterisen. 3 av fartøyene gjorde 2 fangstturene hver til Vesterisen, slik at det i alt ble

Tabell 6. *Newfoundlandfangsten 1939 og 1946—50.*

	1939	1946	1947	1948	1949	1950
Antall innklarete fartøyer	5	1	1	4	7	13
Antall fangstturer	5	1	1	4	7	14
<i>Grønlandssel i alt stk.</i>	<i>31 393</i>	<i>6 894</i>	<i>9 081</i>	<i>27 480</i>	<i>56 451</i>	<i>101 705</i>
Herav unge dyr . . .	24 898	6 163	3 899	16 376	38 774	77 599
- voksne dyr . . .	6 495	731	5 182	11 104	17 677	24 106
<i>Klappmyss i alt . . .</i>	<i>1 792</i>	<i>801</i>	—	<i>2 618</i>	<i>109</i>	<i>3 507</i>
Herav unge dyr . . .	1 770	744	—	2 579 ¹	66	845 ²
- voksne dyr . . .	22	57	—	39	43	2 662 ³
Storkobbe	—	—	—	3	61	1
Hvalross	—	—	—	—	623	—
Isbjørn	1	—	—	1	—	1
<i>Dyr i alt . . . . .</i>	<i>33 186</i>	<i>7 695</i>	<i>9 081</i>	<i>30 102</i>	<i>57 244</i>	<i>105 214</i>
Samlet spekkproduksjon, tonn	623,4	—	160,0	518,2	1 108,7	1 756,8
Samlet fangstverdi 1 000 kr.	295	150	500	1 735	2 080	3 092

¹ Herav 2 150 blågris fanget i Grønlandsstredet.

² Herav 510 dyr fanget i Grønlandsstredet.

³ Herav 2.600 dyr fanget i Grønlandsstredet.

Tabell 7. *Forlis i 1950.*

Navn	Heimsted	Nettotonn	Forlist	
			Sted	Dato
M/K »Arild«	Tomsø	8	Østerisen	15/4
M/K »Hanseat«	»	24	Vesterisen	29/3
M/K »Polarfjell«	»	31	»	8/4

innklarert fangstprodukter fra 41 fangstturer. Det ble gjennomsnittlig brukt 39 døgn pr. fangsttur.

Om fangstforholdene m.v. uttaler Aalesunds Rederiforenings Sælfangergruppe bl.a. at »fangsten begynner her den 23. mars kl. 7, og skutene var på feltet i rett tid. Vær- og isforhold var ganske gode, men man fant ikke større ansamlinger av whitecoat, og fangsten ble liten av denne kvalitet. Imidlertid var klappmyss- og bluebackfangsten forholdsvis meget god. — Det må tas i betraktning at fartøyene er modernisert og ombygget i de senere år, samt en del nybygg, og skutene er betydelig mer effektiv i fangsten enn tilfelle var før siste verdenskrig. Det kreves således større fangster for at båtenes drift kan bli lønnsom. Værforholdene i dagene fra midten av mars til midten av april spiller en større rolle på dette felt enn på noe annet felt, og i år var været forholdsvis bra«.

Samlet fangstresultat i Vesterisen ble 33.531 grønlandssel (herav 13.735 hårfaste kvitunger), 67.698 klappmyss (herav 49.130 vårfødte unger), 130 storkobbe, 1 hvalross, 5 levende og 44 døde isbjørn samt 2.110 tonn spekk. Innklaringsverdien utgjorde i alt kr. 6.181.235. Til sammenlikning kan nevnes at utbyttet i 1949 var 34.529 grønlandssel, 56.426 klappmyss, 16 storkobbe, 1 hvalross, 11 døde isbjørn, 6 snadd og 1.410 tonn spekk til en samlet innklaringsverdi av kr. 5.902.656.

Grønlandsstredet. Iflg. innklaringsoppgavene deltok 13 fartøyer (1949: 20) på dette felt, disse gjorde én tur hver til stredet. 12 av fartøyene var fra Sunnmøre, 1 fra Troms. 2 av de 13 fartøyene deltok dessuten i fangst ved Newfoundland på den samme fangstturen. De 11 fartøyer som kun fanget i Grønlandsstredet brukte gjennomsnittlig 73 døgn pr. tur.

Fangsten på dette felt ble i 1950 tilfredsstillende. Det samlede fangstresultat ble 17.742 klappmyss (1494), 6 døde isbjørn (7), og 503 tonn spekk (27). Det ble ikke fanget grønlandssel i Grønlandsstredet i 1950 (1949: 400). Innklaringsverdien av fangstproduktene var kr. 670.200 (55.000). Hertil kommer verdien av selfangernes håkjerringfiske (180,5 tonn tran og 67,0 tonn lever) med kr. 690.600 (1949: 1.196.000).

Østerisen med Nordisen. I alt 38 skuter dro til dette felt i 1950 mot 29 i 1949. 26 av fartøyene var heimehørende i Troms, 5 på Sunnmøre, 3 i Finnmark og 4 i Nordland. I alt ble det utført 49 fangstturer, men da ett fartøy forliste ble det innklarert fangstprodukter fra 48 fangstturer. Gjennomsnittlig ble det brukt 49 døgn pr. tur.

Det opplyses at forholdene ikke var fullt så gode i Østerisen med Nordisen som på de andre felter. Fangstene ble mer ujevne. Enkelte

skuter gjorde det bra, mens fangstturen for andre — særlig for enkelte Sunnmøreskuter — nærmest karakteriseres som bomtur.

Fangstresultatet i Østerisen med Nordisen ble 26.366 grønlandssel (1949: 30.678), 2.581 klappmyss (1589), 4.010 storkobbe (2530), 153 hvalross (6), 242 snadd (495), 55 levende (22) og 388 døde (176) isbjørn, 128 kvitfisk (82), samt 923 tonn spekk (825). Innklaringsverdien av disse fangstprodukter utgjorde kr. 1.592.870 (1.424.000).

Forlis. I 1950 totalforliste 3 selfangstfartøyer, samme antall som i 1949. Tabell 7 og tabell 8 gir en tabellmessig oversikt over totalforlisene siden 1926. Av tabell 8 fremgår det at tallet på forlis — både absolutt og i forhold til hele selfangstflåten — har vært betraktelig lavere etter krigen enn i årene opptil 1940.

Om forlisene i 1950 gis følgende opplysninger:

M/k »Arild«, 30 bruttotonn, 8 nettotonn, reder og fører Verner Vilhelmsen, Tromsø, forliste i Østerisen den 15. april ca. 100 n. mil NV av Kapp Kanin. Hele mannskapet på 9 mann ble tatt opp av ishavsskuten »Askeladd I«, og r/s »L. M. Johansen« hentet besetningen hjem. »Arild« hadde inne en fangst på om lag 950 dyr og 24 tonn spekk da strømsetning i isen forårsaket forliset. Fangsten gikk tapt.

M/k »Hanseat«, 62 bruttotonn, 24 nettotonn, reder A/S Rieber & Co., Tromsø, fører Ernst Jensen, fikk propellskade i Vesterisen før fartøyet kom i fangst. Fartøyet — som ble manøvreringsudyktig — ble knust i isen på 69° n. br., 6° 30' w. l. under stormfullt vær den 29. mars. Hele mannskapet ble tatt ombord på bergningsbåten »Uller«.

Tabell 8. *Forlis side n 1926.*

	Forliste			Antall fartøyer forlist i alt	Av disse var heimehørende i							Forlist i % av hele flåten
	Damp-fartøyer	Motor-fartøyer			Oslo	Rogaland og Austagder	Møre og Romsdal	Trøndelag	Nordland	Troms	Finmark	
I alt 1926—30..	11	39	50	—	1	14	—	4	28	3	9,1	
» 1931—35..	8	16	24	1	—	12	—	—	11	—	6,2	
» 1936—40..	6	21	27	—	1	9	—	1	15	1	7,9	
» 1945—50..	1	6	7	—	—	2	1	—	4	—	2,3	
» 1926—50..	26	82	108	1	2	27	1	5	58	4	6,8	
1945	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1946	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2,9	
1947	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1948	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1949	—	3	3	—	—	1	1	—	1	—	4,1	
1950	—	3	3	—	—	—	—	—	3	—	4,1	

M/k »Polarfjell«, 78 bruttotonn, 31 nettotonn, Fangstrederiet Polar, Tromsø, fører Charles G. Robertsen, forliste i Vesterisen den 8. april på omtrent 69° n. br. og 17° 20' w. l. I sterk kuling og snefokk kom fartøyet fast i stor og tung is og ble skrudd ned. Hele mannskapet gikk ombord i m/k »Myregga«. »Polarfjell« hadde en fangst på om lag 1.450 dyr og 29 tonn spekk da forliset fant sted. Hele fangsten gikk tapt.

Foruten de totalforlis som fant sted var flere fartøyer utsatt for uhell av ulik art, og måtte ha assistanse. Det gikk særlig ut over de fartøyer som fanget i Vesterisen og ved Newfoundland. Således måtte enkelte fartøyer ha slep, enten heim eller til nærmeste utenlandske havn, for å få skadene utbedret.

Prisene. I 1950 er det blitt oppgitt følgende førstehandspriser på fangstprodukter:

Pelsskinn:

Whitecoat (hårfaste kvitunger)	kr. 35 pr. stk.
Whitecoat (nesten hårfaste)	- 25 » »
Blueback (»blårygg«)	- 75 » »
Blågris (hårfaste)	- 25 » »

Garveskinn:

Voksen grønlandssel (gammelsel, sadlers) hårfaste	kr. 12—15 pr. stk.
Ikke hårfaste sadlers, bluebackgarvere, samt gråsel	- 11—15 » »
Hårfaste klappmyss	- 15—25 » »
Ikke hårfaste klappmyss	- 12—15 » »
Lurv	- 14—17 » »
Storkobbe	kr. 1.75—2.10 pr. kg
Hvalross	- 1,00—4.50 » »
Spekk	- 0.90—1.15 » »

HÅKJERRINGFISKE

Som i 1949 og tidligere år ble håkjerringfiske i arktiske farvann drevet både av selfangere og av spesielle håkjerringfiskere. Fangsten foregikk i Grønlandsstredet og i Nordisen.

I alt 10 fartøyer drev kombinert selfangst og håkjerringfiske i Grønlandsstredet, en nedgang på 10 fartøyer i forhold til i 1949. De kombinerte fartøyene brakte i 1950 i land 181 tonn tran og 67 tonn lever til en samlet innklareringsverdi av kr. 690.600. I 1949 var fangstresultatet for 20

kombinerte fartøyer 549 tonn tran til en samlet innklaringsverdi av kr. 1.196.000.

7 fartøyer drev utelukkende håkjerringfiske. I forhold til i 1949 er dette en nedgang på 8 fartøyer. Hvor sterkt deltakingen i dette fiske er gått ned de siste par årene fremgår når det nevnes at i alt 70 fartøyer deltok i 1948. De 7 fartøyene som deltok i 1950 brakte heim 205 tonn tran til en samlet innklaringsverdi av kr. 693.000. Fangstresultatet i 1949 var 192 tonn tran og 26 tonn lever til en samlet verdi av kr. 386.940.

Samlet resultat¹ i 1950 av håkjerringfisket i arktiske strøk ble således 386 tonn tran samt 67 tonn lever til en innklaringsverdi av kr. 1.383.600, mot i 1949 741 tonn tran samt 26 tonn lever til en innklaringsverdi av kr. 1.580.000.

OVERVINTRING

Det ble i 1950 innklarert fangstprodukter fra 6 overvintringsekspedisjoner mot 5 i 1949. 4 av ekspedisjonene innklarerte fra Svalbard og Jan Mayen, de 2 andre fra Grønland.

Innklaringsoppgavene viser følgende fangstresultat:

809 kvitrev, 52 blårev, 10 kvit- eller blårev (uoppgitt), 12 klappmyss (blågris), 1 hvalross, 107 snadd, 13 storkobbe, 25 isbjørn, 24 tonn spekk, 61 tønner saltet laks, 8 levende moskuskalver, 16 moskusskinn, 15 tønner saltet kjøtt samt 2 sekker ull. Samlet verdi ved innklaring var kr. 99.200 mot kr. 45.300 i 1949.

Av fangstverdien var kr. 9.000 verdi av produkter fra Svalbard og Jan Mayen (1949: kr. 7.775). Tilsvarende fangstmengde var: 10 blå- eller kvitrev (uoppgitt), 21 isbjørn, 12 klappmyss (blågris), 8 storkobbe, 1 hvalross, 69 snadd og 23 tonn spekk.

SOMMEREKSPEDISJONER

Det ble ikke innklarert fangstprodukter fra sommerekspedisjoner i 1950. I 1949 innklarerte 5 ekspedisjoner fangstprodukter for kr. 15.400

¹ Tallene kan ikke sammenliknes med oppgavene i «Norges Fiskerier» som også omfatter litt håkjerringfiske på norskekysten.

